

EGÉSZSÉGES ZALAEGRSZEG PROGRAM

2024. október 11-én fogadta el egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül Zalaegerszeg Megyei Jogú Város alakuló közgyűlése a 2024-2029 közötti önkormányzati ciklusra vonatkozó polgármesteri programot, amelynek hangsúlyos eleme az Egészséges Zalaegerszeg Program elindítása.

A 2019-2024 közötti ciklusban kiemelt programként kezeltük a környezetvédelmet, a klímaváltozás elleni küzdelmet. Klímastratégiát dolgoztunk ki, melynek fontos része a zöld, környezetkímélő hulladékgazdálkodás, az egészséges ivóvízellátás, a biztonságos szennyvízkezelés, a megújuló energiaforrások használata, az energiatakarékosság, az újrahasznosítás, a zöld közlekedés és a még több zöld terület. A kapcsolódó fásítási program során 11.271 facsemetét ültettünk el öt év alatt. A 2024-2029 közötti ciklusban a klímavédelem mellé új kiemelt célként hirdetjük meg az Egészséges Zalaegerszeg Programot, amelyet 2025. február 13-án szintén egyhangúlag, ellenszavazat és tartózkodás nélkül fogadott el Zalaegerszeg Megyei Jogú Város közgyűlése.

Arthur Schopenhauer tökéletesen fogalmazta meg, hogy miért kell vigyáznunk az egészségünkre: „Az egészség nem minden, de az egészség nélkül minden semmi.” Sajnos legtöbbször csak akkor ismerjük ezt fel, ha megbetegszünk, vagy valamilyen okból korán elvesztünk egy hozzánk közel álló családtagot, barátot. Mindannyian szeretnénk egészségesek maradni és valamennyien szeretnénk hosszú ideig élni, még hozzá jó fizikai és mentális állapotban.

Az Egészséges Zalaegerszeg Program célja az, hogy a teljes közösségünk, Zalaegerszeg minden polgára számára támogatást adjunk az egészség megvédéséhez, a hasznos prevencióhoz, az egészséges életmód kialakításához, a mozgás fontosságának felismeréséhez és a helyes étrend kialakításához.

Közösségünk alapvető érdeke, hogy a zalaegerszegi polgárok egészségesek legyenek és hosszú életet éljenek. Az egészség megőrzése a legjobb befektetés.

A lakosság egészségének javítása érdekében a krónikus betegségek megelőzésére, az egészséges életmód népszerűsítésére és a környezeti ártalmak csökkentésére van szükség. Az egészségfejlesztési stratégia részeként a dohányzás, az elhízás, a túlzott alkoholfogyasztás, a káros szenvedélyek és a drogok elleni küzdelem kulcsfontosságú. A kutatások szerint az egészségünket 20-30 százalékban a genetika határozza meg, 70-80 százalékban viszont a környezet és az életmód befolyásolja.

Miért fontos ezzel a témával foglalkozni:

1. Nem kellően magas azoknak az aránya, akik fontosnak tartják az egészséges életmódot, a mozgást, a megelőzést.
2. Az OECD 2024. novemberi egészségügyi jelentése alapján Magyarországon a várható élettartam 76,9 év, míg az uniós állampolgárok esetében ez átlagosan 80,6 év.
3. Magyarország (és teljes Közép-Kelet-Európa) lakossága csökken, 1981 óta minden évben többen halnak meg, mint ahányan születnek, ugyanakkor az élettartam kitolódása miatt a lakosságon belül egyre nagyobb az idősek aránya. Zalaegerszeg lakosságán belül a 65 év feletti polgárok aránya 2000-ben 12 százalék, negyed évszázaddal később, 2025-ben 25 százalék. Ez a szám 2050-re elérheti a 30-35 százalékot.
4. Magyarországon minden ötödik párnál nem fogan meg a vágyott gyermek.
5. Hazánkban a daganatos és keringési betegségek 100 ezer lakosra vetítve évente 452 halálesetet okoznak, ezzel a vezető halálokok közé tartoznak. Az Európai Unióban 100 ezer lakosra vetítve ez a szám 200 haláleset. A magyar adatokat nagy arányban rontja a dohányzás, az alkoholfogyasztás, a helytelen táplálkozás, az elhízás, a mozgásszegény életmód és a rendszeres szűrővizsgálatoktól való távolmaradás. (Csak egy példa: mammográfiai szűrővizsgálatokon a magyarok 30 százaléka vesz részt, míg az Európai Unió átlagos arány 57 százalék.)

Az egészségügyi kapacitások végesek, elkerülhetetlen az egyén bevonása a gyógyító folyamatokba. Az egyéni felelősség tudatosítása az egészség megőrzésében szintén fontos tényező. Az életmóddal összefüggő betegségek sok esetben megelőzhetők a helyes táplálkozással, az egészséges környezettel és a helyes életmóddal. Ahhoz, hogy a szervezetünk egy-ségben, egész-ségben tudjon

működni, az egyik legfontosabb tényező a mentális egészség, amelyhez támogató közösség is szükséges. A támogató közösség hiánya betegségekhez vezet.

Az egészségügyi ellátórendszer nem az önkormányzat, hanem az állam fenntartásában működik. Ugyanakkor egy önkormányzat is sok mindent tehet annak érdekében, hogy a város polgárainak figyelmét felhívja a problémákra és tájékoztassa a lehetőségekről. Persze maga az önkormányzat nem tud változtatni polgárainak életmódját, a döntés mindig az egyes emberektől függ, de talán mi is hozzá tudunk járulni ahhoz, hogy a zalaegerszegiek egészségtudatosabb életmódot folytassanak.

Kórházi kezelésre akkor van szükség, ha már megtörtént a baj, ha már betegek vagyunk és gyógyításra van szükség. Sokkal hasznosabb a prevenció, vagyis a megelőzés, a rendszeres szűrővizsgálatokon való megjelenés, de sajnos ezt nagyon sokan nem veszik komolyan, elhanyagolják, nem szánnak rá időt. Holott a rendszeres, évenkénti, ráadásul ingyenes szűrővizsgálatokkal számos betegséget lehetne időben beazonosítani és eredményesen kezelni. Egy komplex szűrőprogramon való részvétel után, amely felméri az egyén szervezetének pillanatnyi állapotát, az eredmény ismeretében konkrét javaslatokat lehet tenni a megelőzésre. Éppen ezért az Egészséges Zalaegerszeg szakmai koncepció fontos eleme lesz egy városi szintű szűrőprogram kampány elindítása, amelyben az önkormányzat szoros együttműködésben a háziorvosokkal, a védőnőkkel és az állami egészségügyi intézményekkel, szervezetekkel, a kórházzal, népszerűsíti a vizsgálatokat és lehetőség szerint közös szervezésben rendszeresen meg is valósít ilyeneket.

Emellett persze az infrastrukturális fejlesztések is fontosak, amelyeket a magunk eszközeivel nekünk is segíteni, támogatni kell.

A fentiek alapján az Egészséges Zalaegerszeg Program célkitűzései a következők:

- 1. Erős és élénk közösségi élet.** Bruce Perry pszichiáter és idegtudós a következőket állapította meg: „Az a társadalom, amelyik nem értékeli a közösségi érzéseket, azt az igényt, hogy tartozzunk valahova, gondoskodjunk egymásról, és érezzük, hogy gondoskodó energia áramlik felénk, hátat fordít az ember lényegének. Ebből nem következhet más, csak sok betegség. Ez nem moralizáló feltételezés, hanem tényközlés. Amikor az emberek elveszítik a saját jelentőségük érzését, és elveszítik egymással a kapcsolatot, akkor feltámadnak a betegségek, jön az egészség (a lelki, testi, közösségi egészség) összeomlása.”

Azok az emberek, akik közösségi életet élnek, különböző társaságok aktív tagjai, rendszeresen járnak programokra, sokat beszélgetnek, játszanak,

együtt sportolnak, néha közösen étkeznek, segítenek egymásnak, nevetnek, megosztják az örömeiket és a bánatukat, nos, az életüket így élő emberek mentálisan és fizikailag is egészségesebbek azoknál, akik nem keresik a társaságot, elzárkóznak, bezárkóznak, egyedül vannak, magányosak. Ez a fiatalokra is igaz, hiszen minél többet mozog, vagy van családi/baráti közösségben egy fiatal, annál teljesebb életet él, míg a szobájába bezárkózó, a virtuális világban, az interneten élő fiatal számos veszélynek és egészségkárosodásnak is ki van téve.

Ezért kiemelt célunk az erős és élénk közösségi élet határozott népszerűsítése, segítése és támogatása minden korosztályban.

2. Az Egészséges Zalaegerszeg Program kiemelt célja, hogy az előttünk álló években folyamatosan és rendszeresen szervezzen a különböző korosztályok és társadalmi helyzetű polgáraink számára **egészségügyi szűréseket, szűrőprogramokat, felvilágosító előadásokat, kiadványokat, médiamegjelenéseket**. Ebben kiemelten is számítunk az előterjesztés végén szereplő partnerekre.

Fontos, hogy minél több zalaegerszegi számára természetes legyen az évenkénti szűrővizsgálatokon való részvétel.

Fontos, hogy követendő példává váljon az egészségügyi szűrések rendszeres látogatása, amivel időben fel lehet fedezni betegségeket, amelyek gyógyításával életet lehet megmenteni.

Fontos, hogy a pozitív példákat és a „sikertörténeteket” a helyi média is bemutassa, juttassuk el minél több emberhez ezeket a történeteket.

Fontos, hogy önkormányzatként hatékonyan részt vegyünk, akár szervezőként is a felvilágosító programokban számos ide kapcsolódó témában (szűrővizsgálatok fontossága; elhízás, dohányzás, alkoholfogyasztás, mozgásszegény életmód, káros szenvedélyek, drogfogyasztás veszélyei; mozgás fontossága, egészséges étkezés, közösségi élet előnyei, stresszkezelési módok, gyermekvállalás, meddőség, reprodukciós lehetőségek, elsősegélynyújtás, stb.). Az ehhez kapcsolódó kampányok, előadások, kiadványok, beszélgetések, podcastek, klipek, közösségi események, példaképek és népszerű emberek szerepvállalása jelentősen tudják erősíteni az egészségtudatosságot, hatékonyan tudják népszerűsíteni a helyes életmódot.

Kevesen tudják, hogy a háziorvosi rendelőkben van úgynevezett prevenciók rendelés. Ez nagyon kevesen veszik igénybe, pedig kifejezetten hasznos lehetőség, így érdemes ezt is széles körben megismertetni.

A helyi termelőink számára is pozitív lenne, ha ösztönöznénk a helyben, a helyi termelők által előállított termékek vásárlását, a helyben illetve a régióban termesztett, friss, szezonális zöldségek, gyümölcsök, és egyéb kiváló minőségű élelmiszerek elérhetőségét és fogyasztását. A gyógynövények ismerete és alkalmazásuk a megelőzésben, gyógyításban

évezredes múltra tekint vissza. Magyarország, az optimális klimatikus viszonyoknak köszönhetően gyógynövény nagyhatalom. Vidéken, a falvakban a mai napig nagy hagyománya van a gyógyító növények ismeretének. Az Egészséges Zalaegerszeg Program keretében, a még meglévő tudás átadására, a gyógynövények népszerűsítésére és a mélyebb ismeretek megszerzésére is lehetőség nyílhatna. Ehhez jól tud kapcsolódni mind a Göcseji Tudásközpont – Zalaegerszegi Helyi Termék Piac, mind pedig a Vásárcsarnok különböző programokkal, előadásokkal rendezvényekkel, médiamegjelenésekkel, piactúrákkal, ételkészítési, táplálkozási, főzési és egyéb tanácsokkal.

Korunkban a stressz is egyfajta népbetegséggé vált. Éppen ezért, ebben a programban a stresszkezelési módokkal is foglalkozni kell majd (közösségszervezés, lelki egyensúly megtalálása).

3. Rendkívül népszerű és a tapasztalatok alapján kifejezetten hasznos Zalaegerszegen az időseket célzó Senior Akadémia és a fiatalokat megmozgató Junior Akadémia. Új célként határozzuk meg az **Egészség Akadémia** elindítását, amely nem korosztályokat céloz meg, hanem az előző pontokban ismertetett témákban szervez majd folyamatosan és rendszeresen ismeretterjesztő előadásokat, amelyeket a helyi média (írott, elektronikus, közösségi) részben élőben is közvetít, részben utólagosan lead, illetve részletesen beszámol róla. Az Egészség Akadémia kiváló lehetőség az érdeklődőknek arra, hogy tanuljanak az egészségről és magatartásukban tervszerű, önkéntes változtatásokat vigyenek végbe. Az Egészség Akadémia működtetésében kiemelt partnerünk lesz a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház és annak Egészségfejlesztő Irodája, a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központja, valamint a média minden helyi szereplője.

Az ismeretterjesztő előadások során érdemes kitérni (kapcsolódva önkormányzatunk másik vezérprogramjához, a klímavédelemhez) arra is, hogy az egyén szintjén hogyan tudnak felkészülni a zalaegerszegi polgárok a klímaváltozás következményeire, amely részben az életmódunkat és az egészségünket is érinteni fogja. Az egyének és a közösségek szintjén is fel kell készülnünk a megváltozó időjárási viszonyokra, a klímaváltozás emberi testre gyakorolt hatásaira, a természeti erőforrások sorsára és meg kell tanulnunk alkalmazkodni.

Fontos, hogy már a fiatalok körében kialakuljon az egészségtudatos szemlélet, így az Egészség Akadémia ismeretterjesztő munkáját a helyi nevelési-oktatási intézményekkel együttműködve „le kell vinnünk” az óvodák, általános iskolák, gimnáziumok és technikumok szintjére, az egyes intézményekbe is.

4. Az egészség megőrzésének, de a gyógyulásnak a szempontjából is kiemelt jelentőségű a **mozgás**. Nem lehet mindenki sportoló és ennek a programpontnak a célja elsősorban nem is az, hogy a magas szintű sportolást népszerűsítse. Viszont a rendszeres, esetleg napi mozgás (még akár napi fél/egy óra séta is) hatalmas mértékben tud hozzájárulni az egészségünkhöz. Ha egy kicsit aktívabb életre tudjuk rávenni a zalaegerszegieket, annak gyorsan érezhető javulás az eredménye.
- Zalaegerszeg 1996 óta a Nemzet Sportvárosa. Városunkban 45 sportágban 81 sportszervezet működik. A város területén összesen 37 sportlétesítmény van. A 81 sportszervezet igazolt létszáma közel 9 ezer fő, így a családtagokkal is számolva több tízezeren érdekeltek a helyi sportéletben. A 81 sportszervezet közül 62 részesül önkormányzati támogatásban, közülük 22 sportegyesület egymillió forintot meghaladó összeggel. 37 sportegyesület kedvezményesen használhatja a város sportlétesítményeit. Az adatok azt mutatják, hogy sokan sportolnak ugyan, de a sportszervezetek további kiemelt támogatása mellett szeretnék a sportot, a rendszeres mozgást, akár a mindennapi sétát, kerékpározást, futást erőteljesen népszerűsíteni. Ehhez kapcsolódva tovább bővítjük a sportolási lehetőségeket, a kerékpárutakat és a túraútvonalakat. Emellett pedig ösztönözzük a közösségi sportrendezvények, a munkahelyi sportesemények, a sportnapok, az egészségnapok megrendezését. Ezek megszervezésében számítunk a helyi egyesületekre, civil szervezetekre, sportkörökre, vállalkozásokra, intézményekre és önkéntesekre is, hiszen az önkéntesség nemcsak a közösségeket építi, hanem mások segítése hosszabb, egészségesebb élethez is vezethet.
5. Az élet legszebb pillanata, amikor a szülők által vágyott kisbaba megszületik. A gyermek a jövő, ami a reményt hordozza. Sajnos Európa lakossága és benne Magyarország lakossága is elöregszik, hiszen többen halnak meg, mint ahányan születnek. Annak, hogy egyre kevesebb gyermek születik, számos szociológiai, társadalmi és gazdasági oka is van a késői gyermekvállalás mellett, de sajnos egyre gyakoribb ok a **meddőség**, amely az Egészségügyi Világszervezet adatai alapján mára népbetegséggé lett minősítve. A nyugat-európai országokban 20 százalék körüli a meddő kapcsolatok aránya és Kopp Mária munkacsoportja Magyarországon is 20 százalékra teszi ezt a számot, tehát minden ötödik párkapcsolatban nem születik meg a vágyott gyermek. Ez közel 200 ezer párt érint. Az esetek harmadában női és ugyanekkora arányban férfiproblémáról van szó, 20 százalékban közös az ok, 20 százalékban pedig ismeretlen eredetű a meddőség. Az előbbieken alapján hazánkban is egyre növekvő népegészségügyi problémát jelent a gyermekáldás elmaradása. Az érintett párok gyermeket szeretnének, ez azonban csak mesterséges úton lehetséges. Magyarországon 2024-ben 77.500 gyermek jött világra, 9,1

százalékkal, 7.725-tel kevesebb, mint az előző évben. Ez az utóbbi évtizedek legalacsonyabb születésszáma. A 77.500 újszülöttből 4.500 kisbaba reprodukciós eljárással jött világra, ez az összes születés 2,7 százaléka. Ez az arány az Európai Unióban átlagosan 3,8 százalék, a legmagasabb Dániában, 6,2 százalék. Hazánkban tíz évvel ezelőtt még csak 1,2 százalék volt a mesterséges megtermékenyítéssel született gyermekek aránya, ez emelkedett 2,8 százalékra, de még bőven vannak tartalékok. A számokból világosan látható, hogy a négyezernél sokkal több gyermek is születhetne, ha az érintett párok rászánnák magukat a reprodukciós eljárásra. A statisztikák szerint a párok 70 százaléka későn kér segítséget, illetve nem is tudják, hová fordulhatnak. A termékenységi gondok még mindig tabunak számítanak, gyakran az érintettek saját kudarcuknak élik meg, hogy nem fogan meg a baba, sok párkapcsolat felbomlik, sok pár elszigetelődik a környezetétől, mivel tartanak a számukra kellemetlen kérdésektől. 2022 óta Magyarországon teljesen ingyenes a meddőségi kezelés, a hozzátartozó gyógyszerek és a lombikbébi program. Mivel a 200 ezer országosan érintett párból Zalaegerszegen is számosan vannak, továbbá a meddőség a jövőben is népbetegséggé lesz jelen, ugyanakkor közösségünknek érdeke, hogy minél több, a szülők által áhított baba szülessen meg, ezért az önkormányzat a háziorvosokkal, a védőnőkkel, a kórházzal, az egyéb állami egészségügyi intézményekkel és szervezetekkel ingyenes felvilágosító programokat szervez, illetve azokat folyamatosan népszerűsíti.

6. A gyermekek mellett fontos, hogy az **idősekre** is kiterjedjen a program, hiszen a felvezetőben olvasható volt, hogy egyre több az idős ember. A 65 év feletiek aránya 25 évvel ezelőtt, 2000-ben 12 százalék volt, jelenleg 25 százalék, újabb 25 év múlva pedig eléri a 30-35 százalékot. Ráadásul változik a világ, sok idős pár csak magára számíthat. Már ritka, hogy több generáció együtt él, a gyermekek és az unokák elköltöznek, néha nem is a városon belül, hanem más településekre. Így az idős párok magukra maradnak, egy idő után pedig valamelyikük halálával teljesen egyedül is élnek idős polgártársaink. Az egyre nagyobb arányú idősekre való odafigyelés, a róluk való gondoskodás a következő évtizedekben jelentősebb feladat lesz minden közösség számára egészségügyi szempontból is, programok szervezése szempontjából is (pl. Senior Akadémia, Idősek Hónapja, stb.) és az idősellátás szempontjából is. Az önkormányzat fenntartásában lévő idősklubokat az elmúlt években mind felújítottuk, akárcsak az Idősek Gondozóházát és a volt József Attila iskola épületében kialakított Idősek Otthonát. Azonban mind az önkormányzati működtetésű gondozóházban és idősek otthonában, mind pedig az egyházi fenntartású Gondviselés Házában egyre nagyobb a jelentkezők száma, ami azt mutatja, hogy az intézményi rendszerű idősellátás a demográfiai

folyamatok miatt egyre fontosabbá válik egész Európában, azon belül Magyarországon és Zalaegerszegen is. Az Idősek Otthona mellett van annyi üres terület és egy plusz, megvásárolható magántelek is, ami lehetővé teszi a bővítést, ehhez EU-s, vagy állami forrásra, pályázatra lenne szükség. A volt Pais iskola egyik szárnyában működő, egyházi fenntartású Gondviselés Háza ugyancsak elkészítette a plusz 50 férőhelyes bővítés terveit, továbbá létrehoznának egy 20 fős hospice ellátást is a halál előtti utolsó hetek, hónapok emberhez méltó körülményeinek biztosítására. Ez ugyancsak támogatandó cél.

7. **A káros szenvedélyek és a szenvedélybetegségek elleni közös fellépés** valamennyiünk érdeke. Számos partnerünk tudja majd segíteni ezt a célt, melynek elemei: a szenvedélybetegségek korai felismerése érdekében szűrőprogramok szervezése, tanácsadói szolgáltatás, terápiás programok, addiktológiai segítségnyújtás, közösségi alapú rehabilitáció, felépülést támogató csoportok. A három fő terület a dohányzás, az alkoholfogyasztás és a droghasználat. Egyrészt erősítenünk kell a prevenciót, a megelőzést és világosan, érhetően, példák alapján kell bemutatni a fogyasztások negatív következményeit, másrészt az esetleges érintettek számára is segítséget kell nyújtani.
8. Az elmúlt években 353 millió forint ráfordítással újult meg 9 felnőtt háziorvosi rendelő, 5 gyermekorvosi rendelő, 17 védőnői körzet és a Botfy utcai központi ügyelet. 2029-ig a TOP Plusz program finanszírozásában **újabb három orvosi rendelőt újítunk fel** (Kölcsey u. 11., Mátyás király u. 16., Gazdaság u. 21.).
9. Az Országos Mentőszolgálat régi terve, hogy Zalaegerszegen **új mentőállomás** épüljön. Az engedélyes és kiviteli tervek elkészültek, így állami forrás függvénye, hogy mikor indulhat el a beruházás. Bár mind az épület, mind maga a mentőszolgálat az államhoz tartozik, önkormányzatunknak kötelessége, hogy minden lehetséges fórumon felhívja a figyelmet a beruházás fontosságára.
10. Az állami, megyei kórházban, a **Zala Vármegyei Szent Rafael Kórházban** az elmúlt öt évben 16 felújítás és eszközfejlesztés valósult meg közel 6 milliárd forint értékben:
 - 58 millió forintból megújult a hidroterápiás medence és annak kiszolgálótere.
 - Egynapos sebészet létesült 500 millió forint ráfordítással.
 - Befejeződött az orvos- és nővérszálló teljes külső és belső felújítása, amely egymilliárd forintból valósult meg.

- Elkészült a korszerű, szimulációs skill labor műtővel, demonstrációs teremmel az egészségügyi szakdolgozók és orvostanhallgatók képzésére.
- Eszközfejlesztés zajlott a fizioterápiás osztályon.
- Befejeződött a rendelőintézet, az SZTK belső felújítása 284 millió forintból.
- Befejeződött a rendelőintézet, az SZTK külső felújítása 351 millió forintos ráfordítással.
- Elkészült 730 millió forintos beruházás keretében a „C” épület, azaz a diagnosztikai épület felújítása.
- Megvalósult a pszichiátria fejlesztése egy 450 millió forintos projekt keretében.
- Modern multifunkciós ultrahangkészülékkel gyarapodott a neurológiai osztály.
- 88 millió forint ráfordítással két új, modern eszközzel gyarapodott a szívsebészet: 3D thoracoscop a minimál-invazív beavatkozások elvégzéséhez, 4D Echocardiographias készülék a pontos kardiológiai kórképek diagnosztizálásához.
- Befejeződött egy jelentős kardiológiai eszközfejlesztés, az új hemodinamikai labor kialakítása 300 millió forintos ráfordítással.
- Megvalósult a kardiológiai és onkológiai eszközpark 800 millió forint értékű fejlesztése (új CT, új mammográf, új szív-ultrahang, új sebészeti lézerkészülék, új sebészeti és urológiai laparoskopos torony, stb.).
- A mozgászavarokkal küzdő, például stroke-on átesett, amputált, bénult felnőtt- és gyermekpáciensek kezeléséhez robot-asszisztált és interaktív terápiás eszközök és laborfelszerelés beszerzése 370 millió forintból.
- Új, modern lézerkészüléket szereztek be az Urológiai Osztályon.
- Elkészült a kórház területén a Koraszülöttmentő és Gyermekintenzív Alapítvány által kialakított PICúr Park Kültéri Fejlesztő Tér és Rehabilitációs Központ, amely a Dunántúl egyetlen komplex gyermek rehabilitációs központjának részét képezi mostantól, ahol a gyermekrehabilitációs centrumba érkező betegek kezelését végzik ezután.

Van az állami, megyei kórháznak egy olyan további fejlesztési célja, amely városunk önkormányzata által is mindenképpen támogatandó, ez pedig egy **új, modern belgyógyászati tömb** kialakítása és egy belső, nagy befogadóképességű parkolóház megépítése. Az állami kórház a tanulmányterveket elkészítette, reméljük, hogy a következő években a megvalósításra is kap forrást az intézmény, ezt a célt maximálisan támogatjuk!

11. Addig, amíg az állami kórházban a belső parkolási lehetőség nem teremődik meg, fontos, hogy az intézmény körüli önkormányzati

parkolók száma is növekedjen. Bár az állami, megyei kórház, a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház nem önkormányzati intézmény, de mi is igyekszünk több módon segíteni a működését és az elmúlt időszakban 100 új parkolóhelyet alakítottunk ki:

- A Mátyás király utca felújítása során 20 új parkolóhely létesült.
- A Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium tornacsarnok és vívóterem fejlesztéséhez kapcsolódva 45 új parkolóhely is épült.
- A Szent László utca és a Tomori Pál utca környezetében 35 új parkolót alakítottunk ki.

Ez eddig 100 új parkolóhely a kórház körül. Emellett elkészítettük a Baross ligeti, kórház melletti parkoló 50 új férőhellyel való bővítésének megvalósíthatósági tanulmányát, melynek megépítéséhez állami forrásra lesz szükség, azonban ezt a fejlesztést már csak a zöldfelület kárára, a parkból való területleválasztással lehet megvalósítani. Fontos tudni, hogy az állami, megyei kórház, a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház főépülete előtti parkoló nem önkormányzati parkoló, az teljes mértékben az állami intézményhez tartozik és nincs beleszólásunk a működésébe. Ugyanakkor a Baross ligeti önkormányzati parkoló esetében (különösen, ha a plusz 50 férőhelyes bővítés is megvalósul) érdemes megvizsgálni, hogy bizonyos ideig ingyenes legyen és a határidő lejártá után is mobiltelefonon keresztül lehessen intézni a parkolást. Azért nem ajánlott a teljesen ingyenessé tétel, mert pont ellenkező hatást váltanánk ki, mint ami a cél. Teljes ingyenesség esetén ugyanis nagyon sokan ott tennék le egész napra az autójukat ingyen, akik a környéken dolgoznak, vagy elutaznak vonattal, így azonban pont azok elől vennék el szinte az összes helyet, akik a kórházba jönnek. A célunk tehát az, hogy kidolgozzuk egy informatikai rendszer segítségével a Baross ligeti, kórház melletti parkoló bizonyos ideig történő ingyenes használatának a lehetőségét. Emellett elkezdjük a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház mellett található utcák (Szent László utca, Dobó Katalin utca, József Attila utca, Árpád utca, Bem József utca) parkolási problémáinak a felülvizsgálatát, a lakók és a térség önkormányzati képviselőjének a bevonásával.

12. Az állami, megyei kórház számára a következő témákban nyújt ezután is **segítséget** az önkormányzat:

- Önkormányzati szakemberlakások felajánlása a letelepedő orvosoknak.
- Elektromos autók használatának lehetősége a szakembereknek.
- Parkolókétyák biztosítása a kórházi dolgozóknak.
- Parkolóépítések az intézmény környezetében.

- Jótékonyági programok szervezése a kórház által megnevezett fontos célok érdekében.

A 12 pontban összefoglalt cselekvési tervvel szeretnénk megvalósítani az Egészséges Zalaegerszeg Programot. Fontos azonban hangsúlyozni, hogy akár az önkormányzat, akár a társult partnerek csak segíteni tudnak, csak alakítani, befolyásolni tudják a zalaegerszegiek gondolkodását, tudatát az egészség megőrzése, az egészséges életmód kialakítása tekintetében, de a kulcs a zalaegerszegi polgárok kezében van. Ha ők megértik, elfogadják, követik az Egészséges Zalaegerszeg Programot, csak akkor érhető el a közös cél. Nélkülük, az ő konkrét lépéseik és tetteik nélkül ez a program nem működhet. Az Egészséges Zalaegerszeg Programot tehát valójában maguk a zalaegerszegiek tudják megvalósítani.

Az Egészséges Zalaegerszeg Program megvalósításában számos partner közreműködésére számítunk:

- Belügyminisztérium Egészségügyért Felelős Államtitkársága
- Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház és annak Egészségfejlesztési Irodája
- Zala Vármegyei Kormányhivatal
- Zala Vármegyei Orvosi Kamara
- Zalaegerszeg háziorvosai, házi gyermekorvosai, fogorvosai
- Zalaegerszegi média minden munkatársa
- Zalaegerszegen működő sportszervezetek
- Városi Idősügyi Tanács
- Gondozási Központ és annak intézményei, klubjai
- Gondviselés Háza
- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Zala Vármegyei Kirendeltsége
- Integrity Magánkórház
- Platán Magánklinika
- Léda Medical Center Magánklinika
- Viva Plazma
- Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete
- Zalaegerszegi Tankerületi Központ
- Zalaegerszegi Szakképzési Centrum
- Pannon Egyetem Zalaegerszegi Egyetemi Központ

- Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központ
- Ispita Alapítvány
- Koraszülöttmentő és Gyermekintenzív Alapítvány
- Légzőszervi Beteg Gyermekekért Alapítvány
- Mária Alapítvány a Zala Megyei Kórház Szívsebészeti Osztályának Betegeiért Alapítvány Zala Megyei Kórház Belgyógyászati Osztályáért” Alapítvány
- „Zalaegerszegi Kardiológiáért” Alapítvány
- A Zalaegerszegi és a Magyar Szívgyógyászatért Alapítvány
- Alkoholizmus Elleni Megyei Egyesületek és Klubok Országos Szövetsége
- Zalaegerszegi Városi Diákönkormányzat
- Zalaegerszegi Egyetemisták Egyesülete
- Zalaegerszegi Fiatalok Egyesülete
- Zalaegerszegi Ifjúsági Kerekasztal
- Asztma Klub Egyesület Zalaegerszeg
- Daganatos Betegek Egyesülete
- Egész-Ség Alternatív Terápiák Közhasznú Egyesület
- Egészség Egyesület
- Egészséges Emberért a Rák Ellen Alapítvány
- Egészséges Emberért Alapítvány
- Egészségünkért Alapítvány
- Látásfogyatékosok Zalaegerszegi Kistérségi Egyesülete
- Életminőségért Alapítvány
- Göcsej Alkoholmentes Klub
- Korán Érkeztem Közhasznú Egyesület a Koraszülött Gyermekekért és Családjukért
- Látásfogyatékosok Zalaegerszegi Kistérségi Egyesülete
- Lisztérzékenyek Zala Megyei Egyesülete
- Mozgássérültek Zala Megyei Egyesülete
- Mozgásszervi Betegekért Alapítvány
- Nagycsaládosok Zalaegerszegi Egyesülete
- Otthon Segítünk Alapítvány
- Önsegítés-Öngyógyítás Alapítvány
- SINOSZ Zala Megyei Szervezete
- Vesebetegek Zala Megyei Egyesülete
- Zala Különleges Mentők
- Zala Megyei Chron-Colitis Betegek Közhasznú Egyesülete
- "Életet az Éveknek" Országos Nyugdíjas Szövetség Zalai Szervezete
- Zalaegerszegi Diabetes Egyesület
- Zalaegerszegi Kék Vonal Ifjúságsegítő Egyesület
- Zalaegerszegi Különleges Mentők Kiemelkedően Közhasznú Egyesület
- Zalaegerszegi Parkinson Egyesület

- Zalaegerszegi Szív- és Érbeteg Egyesület
- Zalai Mentálhigiénés Egyesület
- Zalai Nyitott Szív Egyesület
- Zalai Civil Életért Közhasznú Egyesület
- Zalaegerszegi Női Szalon
- Fiatal Családosok Klubja Zalaegerszeg
- Csontritkulásos Betegek Egyesülete
- Vírusos Májbetegek Egyesülete
- „Együtt Könnyebb” Női Egészségért Alapítvány
- Zalaegerszegi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
- Göcseji Tudásközpont – Zalaegerszegi Helyi Termék Piac
- Vásárcsarnok
- Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ és annak intézményei, klubjai
- Zalaegerszegen működő egyházak
- Társadalmi Egyesülések Országos Szövetsége Zala Vármegyei Szervezete
- Péterdomb a Kultúráért Egyesület
- Alsójánkahegyi Kulturális Egyesület
- Besenyő a 2000-as években Alapítvány
- Összefogás Botfáért Egyesület
- Összefogás Egyesület (Pózva)
- Pózváért Alapítvány